constat n. minorem dispositionum latitudinem requiri ad conservationem, quam ad introductionem quae etiam roe inter corruptione et generationem substantialem datur quies media, denique inter alterationes fere semper e quies interiecta. vix n. aut raro ita applicabitur contrarium agens passo, ut primu no ee illius alterationis sit ultimum no ee alterationis contrariae. Posterior aut pars eiusdem conclusionis ostenditur quia saltem in iis quae se reducunt ad suam nalem dispositionem ut in aqua calida non ut incommodum quod primu no ee calefactionis sit ultimum no ee motus frigefactionis.

Sed adversus eo quae hactenus docuimus ut ee Aris sentia hoc loco ubi ut significasse, ac roibus potissimu roibus, quas initio huius q[ae] attulimus probasse in puncto reflectionis semper dari quietem; nihilominus praetermissis aliis solutionibus dm e non fuisse mentem Aris probare in puncto reflectionis dari semper quietem, sed propterea absolute id significasse ac probasse, qm ut ex dictis patet fere semper in puncto reflectionis datur quies: Unde quia vidit roes a se adductas no oio propositum concludere adiecit ad initiu cap. 9. esto inter motus quorum unus e directus et alter reflexus, non daretur quies no tn poee illos continuari propter ipsorum mutuam contrarietatem specificamque distinctionem, quod verissimum e, recteque concluditur iis roibus quas Ar adduxit, praesertim ea quam primo loco cap. 8 proposuit. Quia tn Ar nullis roibus colligere ut hos motus non solum no poee continuari, sed etiam medio quiete disiungendos ee necesse e ut eas dissoluamus, ne aliquid contra concl[ue]s propositas concludere videantur.

Ad i[am] igr neque e conseq[uens] ut ipse initio cap. 9 significavit. Nam unu idemque instans sufficit ad disiungendos seu discontinuandos duos motus: quod aperte intelligit in descensu alicuius viventis, si contingat ut in medio itenere intereat, meo n, descensu unum, idemque instans disiungit motum viventis a motu cadaveris cum idem ~~unum~~ sit primu no ee prioris, et ultimu no ee posterioris. modis

Ad 2[am] dm e qn motus no habent aliunde a quo disiungantur quia s. nec habent specificam distinctionem, nec reperiuntur in diversis subiis, nec denique carent aliis conditionibus quae ad motus continuitate requiruntur, tunc mobile no poee ee in eodem puncto spatii tanquam in prio et fine actu nisi in diversis instantibus, atque interposita quiete, At u[er]o qn motus aliunde habet a quo disiungatur poee mobile in eodem instanti ee in eodem puncto spatii tanquam

in prio

in p̃rio et fine actu. ¶ Ad 3.am dm̃ ẽ antec. nõ ẽẽ perpetuo verum, poterit n. cõtingere ut in eodem instanti in quo res gnãtur incipiat alterari, aut etiam locomoveri, ut cum graue extra suũ locum gnãtur ubi mobile nõ poterit quiescere in tẽo aquo. Accedit etiam quod dum mobile mouetur motu directo p̃t dici quiescere nõ simplr̃ sed quiete opposita motui reflexo, hoc ẽ cessare a motu reflectionis.

Quo pacto res incipiant, ac desinat.

Q.a 2.a

Quoniã Ar. cap. 8 mentionem fecit desitionis rerum permanentiũ, inceptionis v.o rerum successiuarum lib. 8. cap. 5 et 6, nonnihil de ea re dicendum erit hoc loco. Aduertendum ẽ igr̃ inceptionem rei significare initium durationis rei, desitionem v.o significare finem eiusdem durationis: quapropter qui quærit quo pacto res incipiant ac desinant, non aliud quærit quam quo pacto se habeant instantia quibus utrinq. clauditur duratio cuiusq. rei: An s. ex parte principij sit connumerandum instans cum t̃pore in quo res existere dr̃, ita ut in illo instanti iam sit, et immediate ante nõ fuerit: An v.o pertineat ad t̃pus præteritũ in quo res non dum erat, ita ut in eo instanti non dum existat, sed immediate post existat: similr̃ ex parte finis, utrum instans p̃tineat ad id t̃pus, in quo res adhuc ẽ, ita ut in eo instanti res adhuc sit, et immediate post non sit: An v.o pertineat ad futurum t̃pus in quo res iam non existat, ita ut in eo instanti nõ existat, sed immediate ante extiterit. Ex quibus licet colligere unam quamq. rem altero duorum modorum incipere, aut s. in eo instanti in quo ita ẽ, ut immediate ante nõ fuerit quod quidem ẽ incipere per primũ sui ẽẽ ut dici solet, Aut in instanti in quo ita non est ut immediate postea sit quod ẽ incipere per ultimũ sui nõ ẽẽ: Item alijs duobus modis desinere, Aut in instanti in quo ita nõ ẽ ut immediate ante fuerit quod vocauit per ~~ulti~~ primum sui nõ ẽẽ, aut in quo ita ẽ ut immediate post non erit, s. ultimũ ẽẽ.

[Margin: instans in quo incipiunt successiua ẽ eis extrinsecum, et ẽ imaginari cũ talis motus.]

His ita constitutis sit prima concl.o Res successiuæ, ut motus et t̃pus incipiunt per ultimum sui non ẽẽ, et desinunt per primũ sui nõ ẽẽ: quæ probr̃, qm̃ eaq. [et non desinunt p. ultimum sui ẽẽ] non incipiunt per primum sui ẽẽ, incipiunt per ultimum sui nõ ẽẽ: At huiusmodi res neq. incipiunt per primum sui ẽẽ, nec desinunt per ultimum sui ẽẽ: g.o incipient per ultimum sui nõ ẽẽ, et desinent per primũ nõ ẽẽ: ~~g.o incipient per~~ Maior patet ex dictis. Minor v.o probr̃. qm̃ si motus inciperet per primum sui ẽẽ dareťr aliquod instans in quo ẽẽt verum dicere, nunc motus ẽ, et immediate ante nõ erat: et si desineret.

desineret per ultimu sui ee: daretur etiā instans in quo eēt verum dicere. Nunc ē motus immediate q post non erit: sed motus nō pt ee in instanti ut lib. 6o. diximus: go falsum ē dicere motum ee in instanti: Quod idem de tpore, et reliquis successiuis dicendum est.

Praeterea si motus inciperet per primu sui ee daretur in motu primu moueri: sed hoc demonstratum ē ee falsum lib. 6o. Phisic.: go motus, et tpus non incipiunt per primum sui ee.

2a cōcl.o

2a Concl.o Indiuisibilia rerum successiuarū ut instans, et mutatū ee et pari roē oēs actioēs instantaneae incipiunt per primū sui ee, et desinūt per ultimū ee. qua prob. qm hmoi res solum durant per instans, quod quidem ē primū ee earum, cum imme ~~[illegible]~~ diate ante non fuerint, et ultimum ee earundem, cum immediate post futura nō sint. || ~~[illegible]~~

3a Concl.o

3a concl.o res permanentes quae incipiunt solum, cum motu simulq cum eo desinūt Incipiunt per ultimū non ee, et desinunt per primū non ee. In hac assertioē, noīe motus intelligenda ē quauis mutatio successiua siue sit inter contraria, siue inter contradictoria, siue actus entis in altu substali sit, siue actus entis in pura potēa: in eo vo non ē ulla difficultas cum n, simul cum motu incipiant ac desinat, efficit ut eodem modo incipiant ac desinant, quo motus v.gra. calor quia incipit in aqua simul cum motu calefactionis, desinitq cum motu quo postea aqua se reuocat ad frigus suū, ideo incipit per ultimum nō ee, desinitq per primū nō ee quemadmodum motus. Diximus aut in hac assertioē, quae solum incipiūt cum motu, qm ea quae incipiunt quo ad aliquid sui per mutatioēm instantaneam, deinde quoad aliud producuntur per motum incipiunt simplr per primum sui ee, licet incipiant per ultimum nō ee quo ad illud, quod per motum producitur, v. gra. si post iam introductionem formae viuentis in mām dilatetur forma successiuē ad informandā maiorem, ac maiorē partem mǣ, talis forma dicetur simplr incipere ee in mā per primū sui ee, licet meo pte praecise per quam successiue dilatata ē per aggenaratioēm incipiat per ultimum nō ee, similr in instanti quo Deus creauit solem produxit sol lumen per totam suam sphaeram, et in ipso eodem instanti simul per mutatioēm successiuam incepit intendere lumen in oībus partibus versus quas mouebatur, illud igr lumen ~~continuum~~ simplr dicetur incepisse per primum sui ee qm incepit primo per mutatioēm instantanea. Caeterum quo ad id quod postea per mutatioēm successiuam ē productū, dicetur incepisse per ultimu sui nō ee

per ultimu' sui no' ee'. 4.a assertio, licet formæ quæ solum cum motu in- 4.a concl.o
cipiunt simplr, et absolute loquendo incipiant per ultimu' sui no' ee', tamen inci-
piunt habere tantam vel tanta' intentio'em in tanta vel tanta parte subij per primu'
sui ee', et desinu't per ultimu' ~~no'~~ sui ee'; v. gra' licet absolute loquendo calor
in aqua incipiat per ultimum no' ee', incipit tandem habere intentio'em ut duo
in tota aliqua parte subij determinate' sumpta per primu' sui ee', et desinit per
ultimum sui ee'. Prior pars huius concl.is patet ex sup. assertione, posterior aut'
probr, ~~q.m si non inciperet per primu' sui ee'~~ q.m si non inciperet per primu' sui
ee', sed per ultimu' non ee' dareti' instas in quo verum eet' dicere modo tota hæc
pars aquæ no' e' calida ut duo et immediate post hoc, erit tota calida ut duo: quod
h' ee' falsum ita ostenditur: quia vel in eo instanti deest aliquid ad compleme'-
tum caloris, ut duo in tota illa parte subij. vel non, si no' deest aliquid ad complem.tum *
erit iam in eo instanti tota pars illa calida quod negabis, si v.o deest hunc illud
non posset ee' indivisibile ~~in~~ eo quod indivisibile additum alicui no' facit maig
erit divisibile ac proinde prius acquireti' dimidiu' quam totum sit acquisitu':
quare post illud instans dabit' quoddam aliud instans in quo no' dum tota illa
pars subij sit calida ut duo et ex consequenti instans assignatum no' erit ulti
mum no' ee' caloris ut duo in tota illa parte subij: quare dnr e' incipere per
primum sui ee'. quod v.o desinat per ultimu' sui ee' probr. Accipiat.r, pars illa
quam dicis iam he totam ee' calidam ut duo, et applicetur ei frigefactivu' quod
diminuat eum calorem; hunc sic, motus diminutio'is incipiat per ultimu' sui no' ee':
g.o dabitur instans in quo nihil erit diminutum; et im'ediate post erit aliquid diminutum. sed in ipso instanti tota illa pars
erit calida ut duo, et immediate post no' erit calida ut duo; ergo desinet tota
ee' calida ut duo per ultimu' sui ee'. + Diximus in hac concl.e, tantam vel tantam
intentio'em, in tanta, vel in tanta parte subij, q.m si loquamur de parte indeter
minatæ intentionis, et non de tota aliqua parte subij determinate sumpta sed
de subio indeterminate accepto, dicetur incipere per ultimu' no' ee'; Nam si calor
ut duo v. gra. inciperet in aqua absolute spectata per primu' sui ee' daretur instas
in quo veru' eet dicere nunc e' calor ut duo in hac aqua, et immediate ante hoc
instans non erat in ea calor ut duo: quod falsum ee' probr hoc modo. Nam si
calor ut duo eet in hoc instanti, in hac aqua eet in aliqua eius parte divi
sibili: sed oe' ages fortius agit in propinquu' quo in re motu': g.o calor ut duo
prius productus fuit in priori medietate versus ages, et rursus prius ~~in eo~~ in
medietate huius medietatis et sic in inf. quare non erat illud primu' ee'
caloris

+ et s. forma certa in subio indeterm. seu indeterminate sumpto incipit p. ult.m no' ee' ut pr. calor v.g. ut e' scit phoru' nox aequirit in subio uniformi vel difformiter, erit ig.r aliqd' instans in quo in s.o subj. sufficienter agens sit calor ut duo, et in partibus q.' post ea' sufficienter immediate sequentibus sit q.d e' infra calorem ut duo, (cu' n. in die res hæc no' extenderit calor uniformiter difformiter, ut p.t et) rursus huiusmodi subiectum immediate post calefiet, q.o immediate post acquirit calorem ut duo, minorem no' minorem q.a sequeretur no' fuisse antea q.d e' infra calorem ut duo acquirit calorem ut duo acquisita calor certus in incertus incipiet p. ult.m no' ee'.

caloris ut duo in aquo absolute sumpta. Itaq dm̄ ē qualitatē determinatæ intentionis incipere per ultimū sui nō eē in parte indeterminata subiecti, et non p primum sui eē.

Illud tn̄ advertendū ē quosdam quorum meminimus lib. 1° q. de Max. et Minimo, putare nō solum formas substātiales, sed et qualitates requirere certā quantitatē subiecti in quo primo sint. Iuxta quam sententiam dm̄ eēt calorem determinatæ intentionis incipere in subiecto absolute sumpto per primum sui eē: sem. n. incipere*per* 1° sm̄ totam illam p.em simul quam sibi vendicaret. oppositam tn̄ sententiam eo loco, et nunc etiā putamus eē probabiliorem.

Si vo. loquamur de formis quæ solum habent latitudinē extentionis cuiusmodi sunt quantitas, et ibi dm̄ ē, eē acquisitum tm̄ vel tantū quantitatis aut ibi incipere per primū sui eē: At vo eē acquisitū aliquid quantitatis aut ibi indeterminate, incipere per ultimū nō eē. quod probari pt ut supra in qualitate. ∴

5a concl°.

5a concl°. substātiæ generabiles, et corruptibiles incipiunt p primum sui eē et desinunt p primum non eē. Hanc conclusioem visus ē asserere Ar. 8o lib. cap. 8. tex. 69. Prior et eius pars confirmari imprimis pt ex eodē Ar. qui ubi cumq generatioē substātiali agit, semper eam asserit fieri in instāti: sed quæ per actioem instantaneam producunt incipiunt per primū sui eē ut patet ex 2a. concl.e: g° res generabiles et corruptibiles incipiunt per primum sui eē.

2°. qr unaquæq forma substātialis quæ vendicat sibi qualitatē aliquā ad sui introductioem in māiam vendicat sibi eam in aliquo certo gradu, ut forma ignis vendicat sibi certum calorem, certāq raritatē, et forma aquæ certā frigiditatē, et densitatē, et ita de cæt. formis: sed oēs formæ substātiales vendicat sibi certas qualitates, certaq quātitatē, ut ex fine 2° lib. de. aīa cap. 2°. et ostendimus lib. 1° phis. in q.a de Max° et Min°: g° vendicabunt eas in certo gradu eamq quantitatem in certa extentioē: sed certus qualitatis gradus in subiecto determinatus, certaq quātitas incipiunt per primū sui eē ut ~~pt~~ pz ex dictis in primo ~~concl.~~ cōcl.e g° et substā quæ sumoi præexigunt dispositioes incipient per primū sui eē.

Posterior vo. assertionis pars sic ostenditur. quia cum generatioe unius rei semper ē coniūcta alterius corruptio, et ēcontrario ut Ar. docet 1° de

generatioe

de generatione. Nam alr si prius aliquid generaretur quã aliud corrumperetur, darentur simul in eadẽ mã forma genita, et forma corrupta, quod ẽ absurdum; aut si prius aliquid corruperetur quam aliud inde generetur, daretur aliqñ mã sine ulla forma: quod nõ minus absurdũ ẽ. Cum g.º res generabiles et corruptibiles incipiunt per primũ sui ẽẽ, desinet quoqȝ per primũ nõ ẽẽ.

6.ª Concl.º Res quæ pducũtur per creatiõem, et desinũt per annihilatiõem suapte nã incipiunt per primũ sui ẽẽ, et desinũt per primũ nõ ẽẽ. Prior pars pbr.: q.ª creatio facta ex tpore suapte nã solet fieri in instanti: g.º in ipso eodem instanti res erit 1.º pducta p talem creatiõnem, cum immediate antea nõ eẽt, quod ẽ incipere p primũ sui ẽẽ.

6. conclo

Posterior etiam pbr.: q.ª ubi primũ Deus subtraheret influxũ, quo cõfert ẽẽ rei creatæ, talis res desineret ẽẽ: probabile aut ẽ quod si Deus vellet subtrahere hũoi influxũ ab aliqua re creata, subtraheret illũ in aliquo instanti: g.º res desineret p primũ nõ ẽẽ. Nõ tñ vr implicare contradictiõem q incipere hũoi res per ultimum nõ ẽẽ, aut desineret per ultimũ sui ẽẽ, quare hoc et modo possunt hæ res incipere aut desinere per potiam Dei absolutam.

Caput decimũ.

Explicatis ijs quæ ad cognitiõem primi motoris ptinere videbantur, regreditur ad primũ motore, quẽ cum supra denuos docuerit ẽẽ immobile, nunc hoc ultimo cap. nititur ostendere expertem ẽẽ oĩs magnitudinis eoqȝ infinitæ potiæ. Huius rei g.º nonnullas præmittit ppositiões; una eãum ẽ. Moues virtutis finitæ nõ poẽ aliquid mouere tpore infinito. quã ita suadet. accipiatr moues finitæ virtutis v. grã. ut 4, item mobile quadrupedale, tpusqȝ sit infinitum: tunc sic. totum moues mouet totum mobile in tpore infinito: g.º 4.ª pars mouentis mouebit 4.am p.em mobilis in aliqua p.e tporis minore, ac proinde finita, et dimidiũ mouentis mouebit dimidiũ mobilis, in tpore duplo maiori quam erat illud quod 4.ª pars mouẽtis consumit in mouenda 4.ª parte mobilis, et 3. p.es mouentis mouebũt 3. p.es mobilis in triplo

tpore

tpore, et denique totu moues mouebit totum mobile in quadruplo tpore: cu qo tpus quadruplum no sit infinitu, nec ita progrediendo per ptes finitas possit exhauriri tpus infinitu, exhauri autem vo moues et mobile finita, sequitr nullu moues finitu poee mouere tpore infinito. //

Sed obycies. Non solum contra pbatioem Aris sed et aduersus ppoem quam confirmat: contra probatioem quidem, qm cap. ulti. septimi lib. in 4a regula docuit, si tanta virtus mouet tanta resistentia in tanto tpore dimidium virtutis moueret dimidiu resistentiæ eodem tpore; eodeque modo 4am ptem virtutis mouere 4am ptem resistentiæ in eodem tpore, hoc aut loco contrarium assumit. contra propem vo. quia intelligentiæ a quibus mouentur orbes inferiores sunt finitæ virtutis; et tn ex senta Aris mouet tpore infinito s. ab æterno, & in æternum.

Ad hæc duo argumenta respondet D. Thomas hoc loco duobus modis, mobile consummere tpus in suo motu: Alto pertranseundo successiue spatium sm aliquod punctum assignatum ipsius mobilis: Alto deferendo suam quantitatem successiue per aliquod punctum fixu spatij: Deinde ad primam obiectioem respondet Arem 7o phis. locutum fuisse de tpore quod consumitur 1o modo: hic vo locutum fuisse de tpore quod consummitur 2o modo, ac proinde nullo ee repugnantiam in dictis Aris. qm n. motus sunt æqualis velocitatis, ut hic supponit Ar plus tporis requiritur ad mouedu maius mobile per aliquod punctum fixum, quam ad mouendum minus, & ad mouendum totu quam ad mouend aliqm partem. //

Ad 2am vo obiectioem respondet simlr Arem locutum fuisse de tpore quod consummitur 2o mo: intelligentias q ex mente Aris solum mouere tpore infinito 1o modo, Nam si 2o mo mouerent opporteret ee quantitates mobilis infinita quæ no poeet moueri nisi ab infinita virtute.

tex ¶ Fieri vo non poee 2a pso e. In magnitudine finita no poee ee vires infinitas. Atque ut eam pbet supponit maiorem virtutem semper efficere æqualem effectum in minori tpore, virtutemque infinitam mouere in minori tpore quam aliam quamuis virtutem finitam. Deinde sic argumetat: si in magnitudine finita eent vires infinitæ mouerent in no tpore: sed demostratum e lib. 6 phis. cap. 3o motum no poee ee in instanti sed in tpore; qo in magnitudine finita non possunt ee vires infinitæ. Maiorem probat quia si magnitudo

illo

* illa finita habens vires infinitas moueret in tpore sequeretur virtutem finitam mouere in tpore aequali cum virtute infinita quod e contra suppositionem. Sequella pbr. Nam si duae virtutes finita s. et infinita moueant pondus vt 4, et infinita moueat minori in tpore per aequale spatium s. in vna hora, finita vo moueat aequale pondus per idem spatium sed in tpore decuplo maiori, incipiat q augeri virtus finita quae quo maior fuerit eo in breviori tpore mouebit idem pondus: quare si decuplo maior facta fuerit, mouebit in tpore decuplo minori: sed virtus facta decuplo maior adhuc manet finita, et tpus decuplo minus e aequale illi tpori in quo virtus infinita mouebat: virtus go finita eodem tpore quo infinita aequale pondus per aequale spatium mouere poeet quod erat prbdm. //

Caeterum obijcies hanc roem no solum probare, no poee dari infinitam virtutem motiuam coniunctam cum ma, et magnitudine, sed etiam nec poee dari a ma et magnitudine separatam; Ex vtraq n. colligitur idem incommodu quod Ar intulit, sed rao hac no pbat sufficienter non poee dari virtutem infinita a ma, magnitudineq separatam cum reuera detur talis virtus, vt pote Deus op. Max. qui e infinitae virtutis, vt et Ar nititur ostendere: go rao hpposita nihil vr efficere //

Ad hanc dubitatioem sm rei veritatem loquendo dm e disparem ee roem in substa separata a ma, et in substia corporali cuius nulla pars e spiritualis, et independes a ma. Nam substiae spirituales sunt intellectuales, et ideo liberi arbitrij, pnt q id circo applicare virtutem motiuam ad imperium voluntatis modo maius, modo minus. Quanquam igr Deus opt. Max. virtute habeat infinita, eam tn no applicat infinite, eo quod repugnat ea ita applicari, vnde fit vt si Deus moueret lapidem, aut aliquod aliud mobile, no moueret in non tpore; at vo substiae quarum nulla pars e spiritualis cum no habeant ~~voluntatem~~ libertatem arbitrij agunt sm vltimu potiae: quare si aliqua haberet virtutem infinita ad mouendum moueret in no tpore. Diximus, loquendo sm rei veritatem, qm iuxta doctrina Aris solutio haec no habet locum, si modo Ar putauit Deu agere ex necessitate nae: qua de causa dicunt multi Arem hoc loco sibi ipsi repugnasse.

Nec igr fieri. 3a Prop. e. In magnitudine infinita no poee ee virtutem finitam; quam dupliciter pbat. Imprimis q2 virtus magnitudinis infinitae superat quanuis virtutem finitam: go e infinita. Antec. pbat, quia licet tex

aliquo

aliqua minor magnitudo habere poeet plures vires quam alia maior ut ignis parvus, quam aer magnus, si tn haec fiat multo maior iam habebit plures vires: tantu n. maior fieri pt aer quam ignis ut multis partibus ignem excedat: quod si infinitus fuerit, infinitis partibus excedet.

Explicat deinde pbatioem in literis: cuius haec e vis. Aliqua pars illius quantitatis infinitae habebit vires quibus aliquo tpore moveat: Maior aut pars movebit ~~modicum~~ tpore minori, et rursus maior in minori: g° infinita magnitudo infinita movebit induratioe infinite minori: quare movebit infinite, et ex consequenti vires illae excedent oes finitas. Deinde eandem confirmat pboem, qui n alioquin darentur duae magnitudines eiusdem gnris una finita, et altera infinita quarum virtutes eent aequales: quod quidem absurdum vr. Haec tn ras nullius ponderis apparet. Nam aut nec sumitr virtus finita extensive aut intensive; si extensive vera quidem e ppo: sed non vr ab Ale hoc m° accipi, cum ipse fateatur fieri poee ut in minori magnitudine, sit aliqn maior virtus quam in maiori alio ut in parvo igne, quam in maiore aere: g° non nisi de virtute quo ad intentioem accepta intelligi poeet: quod et ex ipsa Aris pbatioe satis constat: si v° summitr virtus finita intensive falsa e propositio. Nec n. mirum e ut quo subium magis e extensum, eo virtus sit intentior, si nempe existat uniformiter ut ee solet cum e nalr

tex. Sed de ijs. — Antequam colligat institutum excitat duas dubitationes quarum una e. Quomodo fieri possit ut projecta moveantur a projiciente semota, quia oe quod movetur ab alio movetur, hoc e vel a pricio externo, vel interno: projecta v° non moventur a pricio interno, nec videntur a projiciente moveri postquam ab ipso sunt separata: Nec etiam dici poee vr. separata a projiciente deferri ab aere impulso una cum ipsis: eadem n. restat difficultas de ipso aere a quo nam s. moveatur postquam a projiciente e separatus. Nam ubi primu projiciens cessat movere, simul et videntur cessare deferre aer impulsus, et projectum quemadmodum si magnes atrahat ferru ad quod simul aliquid aliud afferatur ubi magnes cessabit atrahere, cessabunt et ea quae atrahebantur.

tex. At n. hoc dicatur. Solvit g° em propositam dicens, eum qui projicit lapidem v. gra. per aliquod medium ut per aerem impellere prima partem aeris proximam a quo impellitr sequens, atq ita deferri lapidem. hunc aut motum hunc debilitari docet, cum debilitatur impulsus in partibus aeris

atq tn.

atque tum demum finiri motum proiectorum cum impulsus adeo e debilitatus ut deuentum iam sit ad partem aeris, quae ita moueatur a praecedente ut illa non moueat sequentem. Deinde colligit motum proiectionis non ita esse continuum quasi in eo reperiatur unicum tamen mouens quod semper idem moueat continue, sed causari a diuersis partibus medij; deinde 3° refutat solutionem quorundam circa propositam dubitationem. Illud in hoc loco erit aduertendum potissimum mouens instrumentale a quo proiecta mouentur, non esse aerem, aut quoduis aliud medium per quod deferuntur, sed impetum a proijciente impressum. Ab eo autem tandiu proiecta moueri quousque adeo debilitatur ut non superet ea quae resistunt tali motui. Quod enim aer impulsus a proijciente parum admodum conferat ad talem motum probatur, quoniam si proiectum moueatur flante vento in partem contrariam, tunc aer nihil adiumenti afferet; praeterea rota tonsoris post primum impulsum derelicta mouetur, cum tamen clarissimum sit non moueri tunc potissimum ab aere remoto a tonsore. Aristoteles igitur voluit hoc loco aerem nonnihil adiumenti interdum afferre ad huiusmodi motus, non tamen esse praecipuam eorum causam.

Quoniam autem. Dixerat motum proiectorum non esse continuum intellige maxima quadam continuitate, ita ut in eo nulla reperiatur diuersitas partium quoad maiorem vel minorem celeritatem aut tarditatem, hunc enim motum appellauit 5° physicorum cap. 4 simpliciter, ac maxime unum, ideoque quod fieret a diuersis mouentibus nunc 2° docet eum motum qui omnium primus est, atque perfecte, simplexque continuus de quo supra dictum est deberi alicui mobili, quod primum esse dicatur, et ab uno tantum primo mouente fieri quod sit expers omnis motus, quod quidem poterit semperque mouere. Quae namque ita mouent ut nullo modo moueantur sine ullo labore, et defatigatione mouere solent, erit autem hic motus et aequabilis siue uniformis ad quod requiritur ut mobile nullam habeat mutationem, ut sit ingenerabile, atque incorruptibile, nullamque subiens partium diuersitatem tex

Atque illud. Etsi primum mouens ubique sit, omnibusque adsit tamen quasi consuetudine quadam locum ei tribuerunt homines. Aristoteles eum exponit, cum igitur, inquit, in universo duo sint principia in quibus maxime esse ut, scilicet medium uniuersi, et circumferentia quae totius sphaerae ~~partium~~ sunt principia, id est unum mouens in circumferentia est, ea enim celerrime omnium sphaerae partium mouentur quamobrem mouenti proxima est, siquidem celerius ea mouentur quae ad mouens propius accedunt. Itaque intelligimus esse id est unum mouens, hoc est Deum optimum maximum esse in circumferentia supremi orbis quo ad peculiarem suae virtutis manifestationem; simpliciter tamen esse ubique per essentiam, potentiam, et praesentiam:

Angelum 3°

Angelum v° cuius ministerio Deus mouet primu orbem ee in circunferentia primi mobilis.

tex Existit aut dubium. Excitat alteram dubitatioem, v̄ biu̾s. id quod ita mouet vt simul moueatur possit moueri motu continuo qui oibus modis continuus dicatur. Cui respondet negatiue, nam aut tale mouens pelleret aut traheret immediate ipsum mobile, aut mediante alio, atqz alio instrumento: sed neutrom horum modorum mouebit motu oibus omodis continuo: g° id solum hoc pacto mouebit quod ita mouet vt no moueatur.

tex His hoc pacto. Eam tandem demostratioem concludit cuius fundamenta antea iecit: in qua colligit primu mouens ois motus, oisqz magnitudinis expersee: Nam cum habeat virtute infinita, quae in magnitudine finita reperiri no pt, vt iam e ostensum, nec v° possit habere magnitudine infinitam quippe cum magnitudo infinita ee no possit vt lib. 3° e demostratum plane efficitur Deum op. Max. ois magnitudinis ee experte. Itaqz pulcherrimu finem huic tractationi Aris imponit cum ex rerum naliu coi consideratione ad primu na priuum cognoscendum progressus e Deu inquam op. Max. qui in oem aeternitatem sit benedictus Amen.

Laus detr Deo in aeternum.

Finis Physicorum librorum scripturae 13° callendas Martij; lectioni v° callendis Aprilis impositus e feliciter. Anno Dni 1582.

LIVRARIA DA UNIVERSIDADE